

Döden och Livet

(Lena Liman)

Gammaltestamentlig text:

En tid därefter hände det att sonen till kvinnan som ägde huset blev sjuk. Sjukdomen blev allt värre, och till slut upphörde han att andas. Då sade hon till Elia: "Vad har du här att göra, gudsman? Du har bara kommit hit för att låta min synd komma i dagen och för att döda min son." Han svarade henne: "Ge mig din son!" Så tog han pojken ur hennes famn och bar upp honom till rummet på taket, där han bodde, och lade honom på sin säng. Han ropade till Herren: "Herre, min Gud, hur kan du handla så grymt mot denna änka, som jag får bo hos, att du dödar hennes son?" Och han sträckte ut sig ovanpå pojken tre gånger och ropade till Herren: "Herre, min Gud, låt pojken få liv igen." Herren hörde Elias bön, och pojken började andas och fick liv igen. Elia tog pojken och bar honom från takrummet ner i huset och lämnade honom till hans mor: "Se", sade han, "din son lever!" Då sade kvinnan till Elia: "Nu vet jag att du är en gudsman och att det verkligen är Herren som talar genom dig." (1 Kung 17:17)

Evangelietexten:

En änkas son uppväcks i Nain

Därefter begav sig Jesus till en stad som heter Nain, och hans lärjungar och mycket folk följde med honom. Just som han närmade sig stadsporten bars det ut en död. Han var ende sonen, och hans mor var änka. En stor skara människor från staden gick med henne. När Herren såg

henne fylldes han av medlidande med henne och sade: "Gråt inte." Sedan gick han fram och rörde vid båren. Bärarna stannade, och han sade: "Unge man, jag säger dig: Stig upp!" Då satte sig den döde upp och började tala, och Jesus överlämnade honom åt hans mor. De fylldes alla av fruktan och prisade Gud och sade: "En stor profet har uppstått bland oss" och: "Gud har besökt sitt folk." Detta tal om honom spred sig i hela Judeen och landet där omkring. (Luk 7:11 ff)

Att få tala om Döden och Livet, vad är det för uppdrag? Finns det något i mitt liv som särskilt har samband med döden och livet? Nej, jag är tämligen förskonad från döden och jag njuter för det mesta av livet. (Och därför kommer jag inte att prata om när döden kommer nära eller särskilt mycket om sorgen)

Men visst har jag begrundat döden och livet, framför allt döden många gånger. Dels finns det anledning att göra det när man bestämmer sig för att ta MC-kort, vilket jag gjorde förra sommaren. Då kan man begrunda såväl döden som om man är riktigt klok i huvudet... Dels har jag suttit på många kyrkläktare och funderat över döden när jag har sjungit på begravningar.

Döden, döden, döden! Det sägs att Astrid Lindgren och hennes syster alltid inledde sina telefonsamtal med varandra med den frasen. Så var det avklarat och de kunde gå vidare prata om något annat. Men idag ska vi inte gå vidare, idag ska vi prata om döden. Och Livet.

Döden och Livet, tror vi i gudstjänstgruppen, är inte varandras motsatser. De hör ihop, som syskon eller rent av som tvillingar. Döden är inte dörren som stänger livet utan dörren som öppnar vägen vidare. Det står inte så mycket i Bibeln om hur det blir efter döden tycker jag. Vi anar i alla fall att det är något gott. I dagens episteltext som är från Uppenbarelseboken så står det om Livets Segerkrans. Det låter bra. Och Jesu ord till rövaren på korset, att idag ska du vara med mig i himmelen, det är ju trösterika ord, som inte bara säger: ta det lugnt, snart tar det slut utan hoppfulla ord, snart börjar det. Vi har vittnesbörd från människor som varit väldigt nära att dö, att det är något ljusst och varmt och gott. Inte något skrämmande.

Döden blir mest problematisk för oss som är kvar. Vi har sorgen, vreden, oställda eller obesvarade frågor och ensamheten. Vi ska få livets pussel att gå ihop men utan en, eller kanske ytterligare en, pusselbit. Och i vårt samhälle, där vi på det stora hela har det så ofattbart bra, så är ju inte döden dörren till Livet utan vägen från Livet. Från mig, från oss. Vi kan förvisso unna den som dött att få "komma hem" som vi ibland säger här i kyrkan. Ett uttryck som jag personligen har ganska svårt för. I alla fall om personen är sjuk. Eller om personen själv tycker sig har levt färdigt. Men tomrummet skapas i alla fall. Hos oss som är kvar.

Även i Bibelns berättelser ser vi att döden är mest problematisk för de som finns kvar. Änkor utan söner! Där har vi verkliga problem. För änkor. Att bli änka var

inte lätt. Att sedan förlora sin son – vem skulle försörja kvinnan nu? I vad hade en kvinna utan man och barn sitt värde? Nix, hon hade ju inget värde alls. Ingen försörjning, inga rättigheter just.

Jesus gör nästan exakt samma sak som Elia gjorde. Det är ju inte så konstigt att folk sprang runt och undrade vem denne Jesus var. Var han kanske Elia? Nej, han var ju inte det. Men Jesus förkroppsligar gamla testamentet. Tecken efter tecken, liknelse efter liknelse, handling efter handling.

Jesus uppväcker änkans son, Elia ber Gud uppväcka änkans son. Och på det sättet blir kvinnorna räddade och upprättade. På samma sätt som Jesu egen död och uppståndelse sker till räddning och upprättelse, för hela världen. Det är ju fantastiskt. Gud uppväcker änkoras söner till kvinnornas räddning och upprättelse. Gud uppväcker sin egen son till vår räddning och vår upprättelse.

Upprättelse. Det är egentligen ett ganska vanligt ord. Det kryllar av människor som kräver upprättelse. De anser sig oskyldigt anklagade, oskyldigt dömda, oskyldigt uthängda. Oftast i meeeedia. Och nästan alltid har upprättelse med ekonomisk kompensation att göra.

Det är inte den sortens upprättelse som bibeln kommer med. Visst kommer änkor att få en viss ekonomisk fördel genom att de får sina söner tillbaka, men framför allt får de sitt människovärde. Och inte är det någon

oförrätt som de kompenseras för utan det sker tack vare Herrens *medlidande*. Och jag tänker att Jesus kanske anade vad hans egen mor skulle gå igenom, när han såg den där änkan. Snart skulle hans mor stå där utan sin son.

Jag tror att upprättelse är att få sin plats i det där livspusslet jag pratade om nyss. Att få rätt plats, bland de rätta bitarna. Försöker man klämma in en pusselbit på fel plats så blir varken bilden bra eller pusslet jämnt. Något sticker ut eller sticker upp eller det blir ett hål. Att bli upprättad betyder att det blir skillnad.

Jesus var en *upprättare* (jo, det ordet finns. Tänk vad häftigt att ha det på sitt visitkort: Lena Liman- upprättare). Hans gärning, må vara genom att göra människor friska i kroppen, själen eller anden, är att vara upprättare. Och eftersom Jesus sa: Följ mig! så är också vi kallade att vara upprättare.

Att få vår plats i pusslet. Att ge andra sina rätta platser i pusslet. Att skapa helhet där det är hål. Att skapa jämnhet där det är trasigt och kantigt. Att laga relationer. Att ge någon en chans. En andra chans, eller 77e chans. Att ge liv och förutsättningar för liv.

Så kom vi avslutningsvis in på Livet i alla fall. Gud uppväcker barnen – och därmed också oss – till livet. Räddning, upprättelse och liv.

Vad kan man säga om livet då?

”Lev och låt leva”

”Idag är första dagen på resten av ditt liv”

”Arbeta som om du skulle leva i evighet, älska som om du skulle dö idag”

Visst smakar det litet unket i munnen? I sina rätta sammanhang kanske dessa livsprinciper fyller en funktion men, nej, jag tycker att de klingar ihåligt. Det går inte att fånga vad som är livet i en enda mening. Inte ens i en hel predikan om den så vore fyra timmar lång.

Livet rymmer så mycket. Ja, det är ju så att vad jag än säger i den här predikan, så kan var och en av er komma fram efteråt och säga att livet (och döden) är ju också det..... och det..... och det...Å andra sidan så kan nog ingen säga att det jag har sagt om livet är fel, för Livet rymmer så mycket. Livet rymmer allt. Och för många rymmer det nästan bara den hårda kampen för överlevnad.

Men alla liv rymmer ändå drömmar. Drömmar blir verklighet. Livet rymmer förtvivlan och hopp. Livet rymmer trygghet och ängslan och nåd och glädje.

Jesus säger: Jag är livet. (Joh 14:6) Så om jag säger det jag nyss sa, men säger Jesus i stället så blir det:

Jesus rymmer drömmar. Drömmar blir verklighet. Jesus rymmer förtvivlan och hopp. Jesus rymmer trygghet och ängslan och nåd och glädje.

Ja, så tror jag att det är med döden och livet. I alla fall några bitar av dem.

*Var rädd om Drömmen den är verklighet
förtvivla aldrig, låt ej hoppet fly
var trygg ty Herren all din ängslan vet
förskjut ej nåden, den är ständigt ny*

*Var rädd om Livet, det skall glädja dig,
var rädd om Ljuset, det skall leda dig,
var rädd om mörkret, det skall skydda dig,
var rädd om slutet, det skall rädda dig.
(Bo Setterlind)*